

ЛОРА, ЯВОРОВ И ЛЮБОВТА

1. ЛОРА, ЯВОРОВ И ДИАЛЕКТИКАТА НА ЛЮБОВТА*

Първоначално този текст възникна като дедуктивно построение. След това писмата на Лора потвърдиха заключенията му. Разбира се, това не е никакво особено достойнство, тъй като в повечето случаи взаимоотношенията в литературната двойка *Лора–Яворов* са били изтръгвани от реалния контекст на своето битуване и са тълкувани дедуктивно-хипотетично. Едва появилото се издание на писмата и художествените опити на Лора, придружено от фактологично-изчерпателната и реабилитираща нейния образ студия на Ганка Найденова-Стоилова¹, успява донякъде да разчупи тълкувателската щампа *Поет – Жена фатум*. Даже съвременниците на трагедията, когато говорят, пишат, мислят, спомнят си и анализират Лора и Яворов, неизбежно вършат всичко това за „Лора“ и за „Яворов“. От самото начало смъртта избор размива реалните очертания на лицата, фикционализира ги, превръща ги в литература. Но не смъртта придава този фикционален облик, тя е само последният, завършващ етап от фикцията (усетен неслучайно и като неминуем). В действителност себеизмислянето започва далеч преди това – то има своите корени и предопределен развой в интимната лирика на Яворов, в нейния сладостно мрачен свят, конструиран априори от светло-тъмни дадености. Лора не ревнува Яворов (най-баналното и унизяващо любовта ѝ тълкуване), тя ревнува и охранява от посегателства именно този имажинерен, демонично потъмнял свят. Той изцяло е аналог на нейните лични депресивни състояния, тя го чете буквално, смятайки го за свой.

Чрез лириката си Яворов търси освобождение от угнетителните кошмари, търси досег и помирение с околните². Той ословесява екстатичните си

* Първата публикация на тази част е в: *Пир. Поезия, изкуство, философия, литературознание*. В. Търново. № 2, 1996, с. 9–14.

¹ Найденова-Стоилова, Г. *Нейният образ*. – В: *Лора–Яворов. Писма и документи*. С., 1983, с. 13–106.

² „Затова са дневници моите сбирки. Аз се освобождавам чрез тях от болките си. То е един начин на лекуване душата. Или трябва да се освободиш от тях, като им далеш изход на хартия, или трябва да ги оставиш там да те отровят.“ Вж.: Арnaudов, М. *Яворов. Личност, творчество, съдба*. С., 1970, с. 149.